YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

6 päivänä maaliskuuta 2008 *

Yhdistetyissä asioissa C-287/06–C-292/06,

joissa on kyse EY 234 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Verwaltungsgericht Köln (Saksa) on esittänyt 28.4.2006 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 3.7.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Deutsche Post AG (C-287/06, C-288/06 ja C-291/06),

Magdeburger Dienstleistungs- und Verwaltungs GmbH (MDG) (C-289/06),

Marketing Service Magdeburg GmbH (C-290/06) ja

Vedat Deniz (C-292/06)

vastaan

Saksan valtio,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Marketing Service Magdeburg GmbH:n (C-287/06),

Citipost Gesellschaft für Kurier- und Postdienstleistungen mbH:n (C-288/06),

Deutsche Post AG:n (C-289/06, C-290/06 ja C-292/06) ja

Magdeburger Dienstleistungs- und Verwaltungs GmbH:n **(MDG)** (C-291/06)

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič ja E. Levits,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.9.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Deutsche Post AG, edustajinaan Rechtsanwalt J. Sedemund ja Rechtsanwalt S. Gerstner,

– Marketing Service Magdeburg GmbH, Citipost Gesellschaft für Kurier- und Postdienstleistungen mbH ja Magdeburger Dienstleistungs- und Verwaltungs GmbH (MDG), edustajanaan Rechtsanwalt C. Freiherr von Ulmenstein,

– Vedat Deniz, edustajanaan Rechtsanwalt T. Brach,

– Saksan hallitus, asiamiehenään M. Lumma, avustajanaan Rechtsanwalt T. Lübbig,

– Belgian hallitus, asiamiehenään A. Hubert,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Braun ja K. Simonsson,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat EY 47 artiklan 2 kohdan ja EY 95 artiklan sekä yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä 15.12.1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/67/EY (EYVL 1998, L 15, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna 10.6.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/39/EY (EYVL L 176, s. 21; jäljempänä direktiivi 97/67), 7 artiklan 1 kohdan ja 12 artiklan viidennen luetelmakohdan tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Deutsche Post AG (jäljempänä Deutsche Post) postin yleispalvelun tarjoajana Saksassa ja Magdeburger Dienstleistungs- und Verwaltungs GmbH (MDG), Marketing Service Magdeburg GmbH ja Vedat Deniz (jäljempänä kyseessä olevat postin kokoajat) sekä toisaalta Saksan valtio ja joissa on kyse Bundesnetzagenturin (verkoista vastaava liittovaltion viranomainen, jäljempänä BNA) päätöksistä, jotka koskevat näille postin kokoajille myönnettävää oikeutta käyttää Deutsche Postin osapalveluja sen postiverkossa sekä tämän oikeuden edellytyksiä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivillä 97/67 aloitettiin kehitys kohti postipalvelumarkkinoiden vähittäistä vapauttamista. Direktiivin 2002/39 johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan direktiivillä 97/67 ”säädettiin postialan yhteisön tasoisesta sääntelykehyksestä, johon sisältyy toimenpiteitä yleispalvelun takaamiseksi ja enimmäisrajojen asettaminen niille postipalveluille, jotka jäsenvaltiot voivat yleispalvelun ylläpitämiseksi varata yleispalvelun tarjoajalleen/tarjoajilleen, ja aikataulu markkinoiden kilpailulle avaamisen jatkamista koskevan päätöksen tekemiselle, minkä tarkoituksena on luoda postipalvelujen yhtenäismarkkinat”.

4 Tätä vapauttamista jatkettiin direktiivillä 2002/39, jonka johdanto-osan 14 ja 24 perustelukappaleessa todetaan, että direktiivillä säädetään kirjemarkkinoiden asteittaisen ja säännellyn kilpailulle avaamisen aikataulusta, ja ilmoitetaan vuosi 2009 postipalvelujen sisämarkkinoiden todennäköiseksi toteutusajankohdaksi.

5 Direktiivin 97/67 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’postipalveluilla’ palveluja, joihin kuuluu postilähetysten keräily, lajittelu, kuljetus ja jakelu,

2) ’yleisellä postiverkolla’ yleispalvelun tarjoajan tai tarjoajien käyttämän järjestelmän ja keinojen kokonaisuutta, jonka avulla toteutetaan erityisesti:

– yleispalvelun tarjoajan velvoitteisiin kuuluva postilähetysten keräily lähetyspaikoista koko alueella

– näiden postilähetysten kuljetus ja käsittely postiverkon lähetyspaikasta jakelukeskukseen

– jakelu lähetyksessä mainittuun osoitteeseen,

3) ’lähetyspaikoilla’ fyysisiä toimipaikkoja, myös joko yleisille alueille tai yleispalvelun tarjoajan tiloihin sijoitettuja yleisön käyttöön tarkoitettuja postilaatikoita, joihin asiakkaat voivat jättää yleiseen postiverkkoon toimitettavat postilähetykset,

4) ’keräilyllä’ lähetyspaikkoihin jätettyjen postilähetysten keräilyä,

– –.”

6 Postin yleispalvelun tarjoajalle/tarjoajille varattavissa olevien palvelujen osalta direktiivin 97/67 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä, kolmannessa ja neljännessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Siinä määrin kuin yleispalvelun ylläpidon varmistamiseksi on tarpeen, jäsenvaltiot voivat jatkaa palvelujen varaamista yleispalvelun tarjoajalle/tarjoajille. Nämä palvelut on rajattu kotimaanpostin ja saapuvan ulkomaanpostin kirjelähetysten keräilyyn, lajitteluun, kuljetukseen ja jakeluun, lähetysten toimitusnopeudesta riippumatta, seuraavien paino- ja hintarajojen puitteissa. Painoraja on 100 grammaa 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen ja 50 grammaa 1 päivästä tammikuuta 2006 alkaen. Näitä painorajoja ei sovelleta 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen, jos hinta on vähintään kolme kertaa nopeimman lähetystavan alimman painoluokan kirjelähetyksen normaali hinta, eikä 1 päivästä tammikuuta 2006 alkaen, jos hinta on vähintään kaksi ja puoli kertaa kyseinen hinta.

– –

Siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, suoramainontaposti voi samojen paino- ja hintarajojen puitteissa edelleen kuulua varattuihin palveluihin.

Siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, esimerkiksi kun tietyt postin toiminnan osa-alueet on jo vapautettu tai jäsenvaltion postipalveluille ominaisten erityispiirteiden niin edellyttäessä, lähtevä ulkomaanposti voi samojen paino- ja hintarajojen puitteissa edelleen kuulua varattuihin palveluihin.”

7 Direktiivin 97/67 9 ja 10 artiklassa määritetään edellytykset muiden kuin varattujen palvelujen tarjoamiselle. Tältä osin säädetään kilpaileville yrityksille annettavista yleisvaltuutuksista ja yksittäisistä toimiluvista.

8 Kyseisen direktiivin 11 artikla kuuluu seuraavasti:

”Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät komission ehdotuksesta ja [EY:n] perustamissopimuksen 57 artiklan 2 kohdan ja 66 sekä 100 a artiklan perusteella yhdenmukaistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että käyttäjillä ja yleispalvelun tarjoajalla tai tarjoajilla on pääsy yleiseen postiverkkoon avoimin ja syrjimättömin edellytyksin.”

9 Niiden hinnoitteluperiaatteiden osalta, joita postin yleispalvelun tarjoajien on noudatettava, jäsenvaltiot velvoitetaan tämän saman direktiivin 12 artiklan neljännessä ja viidennessä luetelmakohdassa toteuttamaan toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kukin palvelu hinnoitellaan avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden mukaisesti.

Kansallinen säännöstö

10 Direktiivi 97/67 on pantu Saksan oikeusjärjestyksessä täytäntöön 22.12.1997 annetulla postilailla (Postgesetz) (BGBl. 1997 I, s. 3294), sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna (jäljempänä postilaki). Tämän lain nojalla Deutsche Post on kyseisen direktiivin 7 artiklassa tarkoitettu postin yleispalvelun tarjoaja. BNA on saman direktiivin 22 artiklassa tarkoitettu Saksan sääntelyviranomainen.

11 Postilain 51 §:ssä säädetään postin yleispalvelun tarjoajalle ja toisaalta kilpaileville yrityksille annettavien toimilupien osalta seuraavaa:

”(1) Deutsche Postilla –– on 31.12.2007 saakka yksinomainen oikeus kuljettaa ammattimaisesti sellaisia kirjelähetyksiä ja osoitteella varustettuja luetteloita, joiden yksikköpaino on enintään 50 grammaa ja yksikköhinta vähemmän kuin kaksi ja puoli kertaa alimman painoluokan vastaavien postilähetysten hinta (lakiin perustuva yksinoikeustoimilupa). Ensimmäistä virkettä ei sovelleta:

– –

5. siihen, joka lähettäjän toimeksiannosta noutaa kirjelähetykset lähettäjältä ja toimittaa ne Deutsche Postin – – lähimpään vastaanottopisteeseen tai muuhun Deutsche Postin – – vastaanottopisteeseen samassa kunnassa;

– –.”

12 Kilpailevat yritykset voivat myös tietyin edellytyksin pyytää postin yleispalvelun tarjoajaa avaamaan niille osan kuljetuspalveluistaan. Postilain 28 §:n 1 momentissa säädetään tältä osin seuraavaa:

”Jos toimiluvan haltijalla on määräävä markkina-asema toimilupaa edellyttävien postipalvelujen markkinoilla, sen on pyydettäessä tarjottava näillä markkinoilla osa

kuljetuspalveluistaan erillisinä, mikäli tämä on sille taloudelliselta kannalta kohtuullista. Ensimmäisessä virkkeessä mainittu velvollisuus on olemassa toista postipalvelujen tarjoajaa kohtaan vain silloin, kun pyynnön esittävällä yrityksellä ei ole määräävää markkina-asemaa ja kun kilpailu näillä samoilla markkinoilla tai muilla markkinoilla häiriintyisi muuten suhteettomasti. Toimiluvan haltijalla on oikeus kieltäytyä osapalvelun tarjoamisesta, jos se vaarantaisi sen järjestelmien toimintavalmiuden tai yrityksen turvallisuuden tai jos sillä ei yksittäistapauksessa ole enää mahdollisuuksia tarjota pyydettyä palvelua."

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymys

13 Kyseessä olevat postin kokoajat ovat postipalvelujen alalla toimivia yksityisiä yrityksiä. Niillä on postilain 51 §:n 1 momentin toisen virkkeen 5 kohdan mukainen toimilupa, jonka perusteella niillä on oikeus lähettäjän toimeksiannosta ja tämän nimissä kuljettaa lähettäjältä haettuja kirjelähetyksiä sekä toimittaa ne Deutsche Postin lähimpään toimipaikkaan tai Deutsche Postin muuhun toimipaikkaan saman kunnan alueella.

14 Deutsche Postin, joka on postin yleispalvelun tarjoaja Saksassa, käyttöön ottama postinkuljetusjärjestelmä on järjestetty siten, että posti, jonka lähettäjät jättävät postilaatikkoihin ja -toimistoihin, kerätään ja sitten kuljetetaan lähettäjää lähinnä olevaan "postikeskukseen" (sisäinen jakelukeskus, joka yleensä ei ole avoinna yleisölle), jossa posti ensiksi esilajitellaan kohdealueen ja koon mukaan. Se kuljetetaan seuraavaksi vastaanottajaa lähinnä olevaan postikeskukseen, jossa tapahtuu tarkempi lajittelu, ja lopuksi posti jaetaan vastaanottajille.

15 BNA:n 15.9.2000 tekemällä päätöksellä Deutsche Post velvoitettiin myöntämään erityishinnat sellaisille yritysasiakkaille, jotka suorittavat itse joitain valmistelevia toimenpiteitä eli toimittavat vahvistetun vähimmäismäärän postia kohdealueen ja koon mukaan esilajiteltuna suoraan lähtöpostikeskuksiin. Nämä erityishinnat otettiin Deutsche Postin yleisiin sopimusehtoihin.

16 Vedat Deniz pyysi 27.6.2001 Deutsche Postia tekemään sille tarjouksen postilain 28 §:ssä tarkoitetusta osapalvelusta. Tämä pyyntö koski erityisesti mahdollisuutta jättää postikeskukseen ammattimaisesti ja sen omissa nimissä ja samoilla Deutsche Postin yritysasiakkaisiin sovellettavilla erityishinnoilla suuret määrät eri asiakkailta koottua postia, joka on ryhmitelty ja esilajiteltu.

17 Koska Deutsche Post kieltäytyi tekemästä tällaista tarjousta Vedat Denizille, tämä kääntyi BNA:n puoleen, jotta se vahvistaisi edellytykset oikeudelle käyttää osapalveluja. BNA hylkäsi 5.9.2001 tekemällään päätöksellä Vedat Denizin pyynnön ja katsoi, että postilain 51 §:n 1 momentin toisen virkkeen 5 kohdan nojalla myönnetty toimilupa ei oikeuta toimiluvan haltijaa tarjoamaan postinkuljetusketjun tiettyjen osien suorittamista.

18 Vedat Deniz nosti tämän hylkäävän päätöksen johdosta kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa 10.10.2001.

19 Muutamaa vuotta myöhemmin Bundeskartellamt (liittovaltion kilpailuvirasto) kielsi 11.2.2005 tekemällään päätöksellä Deutsche Postia epäämästä postin kokoajilta oikeutta käyttää osapalveluja siltä osin kuin se myöntää tällaisen oikeuden ja alennukset

yhtäältä joukkolähetysten postittajille tekemällä niiden kanssa ”asiakasosapalvelusopimuksia” yksinoikeustoimiluvan mukaisista paino- ja hintarajoista riippumatta ja toisaalta postin kokoajille tekemällä niiden kanssa ”kilpailijaosapalvelusopimuksia” mainitut paino- ja hintarajat ylittävien kirjelähetysten jakelemiseksi.

20 Bundeskartellamtin tämän päätöksen johdosta kyseessä olevat postin kokoajat kehottivat Deutsche Postia tekemään niille osapalveluja koskevan tarjouksen niiden lähetysten osalta, jotka ne kuljettavat asiakkaittensa puolesta, samoilla hinnoilla, jotka vastaavat Deutsche Postin asiakkailleen tarjoamia hintoja.

21 Muutamia viikkoja myöhemmin kyseiset postin kokoajat vaativat BNA:ta vahvistamaan edellytykset oikeudelle käyttää osapalveluja. Näitä vaatimuksia perusteltiin sillä, että postin kokoajien mukaan Deutsche Post harjoittaa syrjintää, kun se ei myönnä niille samoja hintoja, jotka kyseinen yhtiö myöntää asiakkailleen.

22 BNA hyväksyi osittain nämä vaatimukset 24.10.2005 tekemillään päätöksillä ja muun muassa velvoitti Deutsche Postin myöntämään postin kokoajille oikeuden käyttää postikeskuksia niiden yleisten sopimusehtojen mukaisesti, joita sovelletaan ammattimaisiin postin kokoajiin. Päätös tehtiin varauksin siitä, että se peruutetaan, jos Bundeskartellamtin päätös kumotaan muutoksenhakumenettelyssä tai Euroopan yhteisöjen komission päätöksen tai Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tai yhteisöjen tuomioistuimen tuomion perusteella.

23 Kyseessä olevat postin kokoajat Vedat Deniziä lukuun ottamatta sekä Deutsche Post nostivat näiden BNA:n päätösten johdosta eri syistä kanteet ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

24 Verwaltungsgericht Köln, joka oli epävarma siitä, miten direktiivin 97/67 12 artiklan viidettä luetelmakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan kanssa, on tulkittava, päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen, joka on samansisältöinen asioissa C-287/06–C-292/06:

”Onko EY 47 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä EY 95 artiklan sekä direktiivin [97/67] – – 12 artiklan viidennen luetelmakohdan ja 7 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että silloin kun yleispalvelun tarjoaja soveltaa erityishintoja sellaisten yritysasiakkaiden kohdalla, jotka toimittavat postilähetyksensä postiverkkoon antamalla ne esilajiteltuina postikeskukselle, yleispalvelujen tarjoaja on velvollinen soveltamaan näitä erityishintoja myös sellaisten yritysten kohdalla, jotka keräävät postilähetykset lähettäjältä ja antavat ne samassa lähetyspaikassa ja samoin ehdoin kuin yritysasiakkaat esilajiteltuina postiverkkoon, ilman, että yleispalvelun tarjoaja saa kieltäytyä tästä vetoamalla siihen, että sille on asetettu yleispalveluvelvoite?”

25 Asiat C-287/06–C-292/06 on yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 31.10.2006 antamalla määräyksellä yhdistetty kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kysymyksellään tietää, onko direktiiviä 97/67 tulkittava siten, että sen vastaista on se, että yrityksille, jotka ammattimaisesti ja omissa nimissään kokoavat postilähetyksiä useilta lähettäjiltä, ei myönnetä erityishintoja, jotka kansallinen postin yleispalvelun tarjoaja yksinomaisen toimilupansa puitteissa myöntää yritysasiakkaille, jotka jättävät kyseisen yleispalvelun tarjoajan postikeskuksiin tietyt vähimmäismäärät esilajiteltuja lähetyksiä.

27 Aivan aluksi on huomautettava, että erityishintojen soveltamisen osalta direktiivin 97/67 12 artiklan viidennessä luetelmakohdassa säädetään nimenomaisesti, että ”jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kukin yleispalvelu hinnoitellaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

– –

– jos yleispalvelun tarjoajat soveltavat erityishintoja, esimerkiksi yrityksille, joukkolähetysten postittajille tai eri asiakkailta saadun postin kokoajille, niiden on noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita sekä hintojen että niihin liittyvien edellytysten osalta. Hinnoissa on otettava huomioon vältetyt kustannukset verrattuna peruspalveluun kattaen kaikki ominaisuudet, joita tarjotaan yksittäisten postilähetysten keräilyn, lajittelun, kuljetuksen ja jakelun osalta, ja hintoja ja niihin liittyviä ehtoja on sovellettava samalla tavalla sekä kolmansien osapuolten välillä että kolmansien osapuolten ja yleispalvelun tarjoajien välillä, jotka tarjoavat vastaavanlaisia palveluja. Kaikkien tällaisten hintojen on oltava tarjolla myös yksityisasiakkaille, jotka lähettävät postia samoilla edellytyksillä.”

28 Tästä säännöksestä ilmenee selvästi, että jos postin yleispalvelun tarjoaja soveltaa erityishintoja, sen on avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita noudattaakseen sovellettava näitä hintoja samalla tavalla muun muassa kolmansien osapuolten välillä. Toisin kuin Deutsche Post ja Saksan hallitus väittävät, siinä tapauksessa, että tällainen tarjoaja soveltaa erityishintoja yritysten ja/tai joukkolähetysten postittajien osalta, postin kokoajille, jotka kokoavat useiden asiakkaiden postin, on siten annettava samat hinnat samoilla edellytyksillä.

29 Tätä toteamusta ei voida kumota Deutsche Postin ja Saksan hallituksen väitteillä, joilla pyritään osoittamaan, että direktiivin 97/67 12 artiklan viidennessä luetelmakohdassa ei vaadita, että kyseessä olevia postin kokoajia ja postin yleispalvelun tarjoajan yritysasiakkaita kohdellaan yhdenvertaisella tavalla.

30 Deutsche Post ja mainittu hallitus väittävät tältä osin ensiksikin, että kyseisten postin kokoajien suorittama keräily-, kuljetus- ja lajittelutoiminta kuuluu direktiivin 97/67 7 artiklan 1 kohdan nojalla varattavissa olevien palvelujen alaan ja että Saksan lainsäätäjä on itse asiassa yleisen edun nimissä varannut tämän alan Deutsche Postille 31.12.2007 saakka. Kyseisillä postin kokoajilla ei näin ollen ole lupaa tarjota niitä palveluja, joiden osalta ne pyytävät erityishintoja. Yritysasiakkaat ovat sitä vastoin kyseisen direktiivin johdanto-osan 21 perustelukappaleessa tarkoitettuja ”palvelun itse tuottavia”, ja niiden ei näin ollen voida katsoa astuvan Deutsche Postin yksinomaisen toimiluvan kattamalle alueelle.

31 On tuotava esiin, että direktiivin 97/67 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että siinä määrin kuin yleispalvelun ylläpidon varmistamiseksi on tarpeen, jäsenvaltiot voivat tietyin hinta- ja painorajoituksin jatkaa palvelujen varaamista yleispalvelun tarjoajalle/tarjoajille. Nämä palvelut on rajattu kotimaanpostin ja saapuvan ulkomaanpostin kirjelähetysten keräilyyn, lajitteluun, kuljetukseen ja jakeluun. Siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, myös suoramainontaposti ja lähtevä ulkomaanposti voivat kyseisen 1 kohdan kolmannen ja neljännen alakohdan mukaan edelleen kuulua varattuihin palveluihin tässä kohdassa määritettyjen paino- ja hintarajojen puitteissa.

32 Kuten direktiivin 97/67 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen sanamuodosta kuitenkin ilmenee, postin yleispalvelun tarjoajalle varattavissa oleva postinkuljetusketju alkaa vasta postin keräilyllä. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 4 kohdan mukaan ”keräilyllä” tarkoitetaan lähetyspaikkoihin jätettyjen postilähetysten keräilyä, ja nämä lähetyspaikat ovat puolestaan tämän saman artiklan 3 kohdassa olevan määritelmän mukaan ”fyysisiä toimipaikkoja, myös joko yleisille alueille tai yleispalvelun tarjoajan tiloihin sijoitettuja yleisön käyttöön tarkoitettuja postilaatikoita, joihin asiakkaat voivat jättää yleiseen postiverkkoon toimitettavat postilähetykset”.

33 On todettava, että Deutsche Postin postikeskusten kaltaiset fyysiset toimipaikat ovat mainitun 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja lähetyspaikkoja. On nimittäin selvää, että tämän yhtiön yritysasiakkaat voivat niissä jättää postilähetyksensä yleiseen postiverkkoon, jota kyseinen yhtiö ylläpitää postin yleispalvelun tarjoajana. Toisin kuin Deutsche Post väittää, kysymys siitä, voidaanko osapalveluja, jotka tällaiset yritysasiakkaat itse suorittavat tai jotka suoritetaan niiden nimissä siihen saakka, kun lähetykset jätetään postikeskuksiin, pitää ”itse tuotettuna palveluna”, ei ole tältä osin merkityksellinen.

34 Kuten lisäksi Saksan hallitus tuo kirjallisissa huomautuksissaan esiin, Deutsche Postin yksinomaisen toimiluvan kattaman alan ulkopuolella myös kyseisen yhtiön kilpailijoilla on postilain nojalla oikeus käyttää postikeskuksia ja oikeus osapalveluista myönnettyihin alennuksiin. Nämä oikeudet vaikuttavat tarpeellisilta, koska kuten Vedat Deniz kirjallisissa huomautuksissaan täsmentää ja mitä ei ole kiistetty, Deutsche Postin postilaatikot ja -toimistot ovat liian pieniä, jotta ne voisivat ottaa vastaan ja käsitellä suuret määrät lähetyksiä.

35 Näin ollen on todettava, että senkaltainen toiminta, jossa postin kokoajat keräävät eri lähettäjiltä postilähetykset, esilajittelevat ne ja kuljettavat ne Deutsche Postin postikeskusten kaltaisiin lähetyspaikkoihin, ei kuulu direktiivin 97/67 7 artiklan 1 kohdan nojalla varattavissa olevien palvelujen alaan. Tähän säännökseen ei näin ollen voida vedota sen perustelemiseksi, että kyseessä olevia postin kokoajia kohdellaan eri tavalla kuin kyseisen yhtiön yritysasiakkaita.

36 Deutsche Post ja Saksan hallitus väittävät kuitenkin, että se seikka, että postin kokoajien annetaan käyttää postikeskuksia ja että niille annetaan vastaavat alennukset osapalvelusta sellaisten postilähetysten osalta, jotka painonsa ja hintansa puolesta kuuluvat kyseisen yhtiön yksinomaisen toimiluvan piiriin, uhkaa kyseisen yhtiön taloudellista tasapainoa. Nämä postin kokoajat voisivat nimittäin täten tarjota taloudellisesti kannattavalle asiakaskunnalle eli yrityksille, joilta tulee noin 80 prosenttia kaikista lähetyksistä, koko postinkuljetusketjun ja vielä Deutsche Postin hintoja alhaisemmilla hinnoilla. Kalliimpien palvelujen eli esimerkiksi maaseudulla tapahtuvan jakelun osalta nämä postin kokoajat voisivat sen sijaan turvautua postin yleispalvelun tarjoajan palveluihin, ja kyseinen tarjoaja toimisi tällöin alihankkijana ja olisi velvollinen ylläpitämään koko tuotanto- ja henkilöstörakenteensa.

37 Tältä osin on riittävää tuoda esiin, että direktiivin 97/67 12 artiklan viidennen luetelmakohdan mukaan erityishinnoissa ”on otettava huomioon vältetyt kustannukset verrattuna peruspalveluun kattaen kaikki ominaisuudet, joita tarjotaan yksittäisten postilähetysten keräilyn, lajittelun, kuljetuksen ja jakelun osalta”. Nämä hinnat voidaan näin ollen määrittää siten, että ne kattavat postin yleispalvelun tarjoamiseen liittyvät erityiskustannukset ja eroavat normaalihinnoista vain sen johdosta, että tosiasiallisesti vältetyt kustannukset vähennetään viimeksi mainituista hinnoista, jolloin erityishintojen myöntäminen ei vaikuta postin yleispalvelun tarjoajan taloudelliseen tasapainoon.

38 Jos siis osoittautuisi, että tällä hetkellä ainoastaan Deutsche Postin yritysasiakkaille myönnettävien alennusten myöntämisestä myös postin kokoajille olisi seurauksena se, että nämä alennukset olisivat liian suuria vältettyihin kustannuksiin nähden, kyseinen yhtiö voisi siinä määrin kuin tarpeellista pienentää näitä alennuksia kaikkien niitä saavien osalta.

39 Lisäksi on selvää, että postin yleispalvelun tarjoajan yksinomaisen toimiluvan piiriin kuuluvien postilähetysten jakelu on lähtökohtaisesti edelleen varattu tälle palvelun tarjoajalle ja että alennukset, jotka Deutsche Post tällä hetkellä myöntää yritysasiakkailleen, kun postikeskuksiin jätetään tietty vähimmäismäärä esilajiteltuja lähetyksiä, vaihtelevat 3 prosentista 21 prosenttiin.

40 Deutsche Post ja Saksan hallitus väittävät edelleen, että direktiivin 97/67 12 artiklan viides luetelmakohta on pelkkä hintasäännös ja että siitä ei näin ollen voi seurata, että jäsenvaltion olisi postin yleispalvelun tarjoajan yksinomaisen toimiluvan kattamalla alalla annettava kilpailijoille oikeus käyttää osapalveluja. Pääsystä yleiseen postiverkkoon säädetään nimittäin tämän saman direktiivin 11 artiklassa, jossa tätä pääsyä koskeva sääntely jätetään yhteisön lainsäätäjän myöhempien toimien varaan, mutta kyseinen lainsäätäjä ei kuitenkaan ole vielä käyttänyt näitä valtuuksiaan.

41 On totta, että direktiivin 97/67 12 artiklan viidennellä luetelmakohdalla ei ole tarkoitus säännellä periaatteellista kysymystä eli sitä, onko postin yleispalvelun tarjoajan myönnettävä pääsy postiketjuun eri edellytyksillä ja eri paikoissa kuin mitä sovelletaan ja käytetään perinteisiä kirjeitä koskevien postipalvelujen osalta. Kuten kyseisen säännöksen sanamuodosta kuitenkin ilmenee, siinä asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus noudattaa tiukasti avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita siinä tapauksessa, että tämä tarjoaja tosiasiallisesti myöntää oikeuden erityishintoihin.

42 Sekä Deutsche Post että Saksan hallitus kuitenkin myöntävät, että tavalla, joka menee vielä pidemmälle kuin mitä mainitussa direktiivissä edellytetään, kyseinen yhtiö myöntää yritysasiakkailleen pääsyn postiverkkoonsa muissa paikoissa kuin perinteisissä lähetyspaikoissa sekä myöntää kyseisille asiakkaille tältä osin erityishinnat.

43 Direktiivin 97/67 12 artiklan viidennellä luetelmakohdalla pyritään sääntelemään juuri tällaista tilannetta. Kun postin yleispalvelun tarjoaja soveltaa erityishintoja esimerkiksi yrityksille, joukkolähetysten postittajille tai eri asiakkailta saadun postin kokoajille, näitä hintoja ja niihin liittyviä ehtoja on sovellettava samalla tavalla muun muassa kolmansien osapuolten välillä.

44 Esitettyyn kysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 97/67 12 artiklan viidettä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että sen vastaista on se, että yrityksille, jotka ammattimaisesti ja omissa nimissään kokoavat postilähetyksiä useilta lähettäjiltä, ei myönnetä erityishintoja, jotka kansallinen postin yleispalvelun tarjoaja yksinomaisen toimilupansa puitteissa myöntää yritysasiakkaille, jotka jättävät kyseisen yleispalvelun tarjoajan postikeskuksiin tietyt vähimmäismäärät esilajiteltuja lähetyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä 15.12.1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/67/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 10.6.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/39/EY, 12 artiklan viidettä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että sen vastaista on se, että yrityksille, jotka ammattimaisesti ja omissa nimissään kokoavat postilähetyksiä useilta lähettäjiltä, ei myönnetä erityishintoja, jotka kansallinen postin yleispalvelun tarjoaja yksinomaisen toimilupansa puitteissa myöntää yritysasiakkaille, jotka jättävät kyseisen yleispalvelun tarjoajan postikeskuksiin tietyt vähimmäismäärät esilajiteltuja lähetyksiä.

Allekirjoitukset